

**Силабус освітнього компоненту
ОК 12 Основи психодіагностики**

Спеціальність	012 Дошкільна освіта Галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітня програма	Дошкільна освіта
Освітній рівень	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	нормативна
Мова викладання	українська
Цілі	Мета вивчення основ психодіагностики як навчальної дисципліни полягає у підготовці вихователя дошкільного закладу освіти до виявлення і виміру індивідуально-психологічних особливостей дітей з метою відстеження динаміки їх розвитку в навчально-виховному процесі. Програма курсу спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо змісту психодіагностики як науки та практичних умінь дослідження психіки дітей дошкільного віку. Студенти повинні навчитись проводити діагностичне обстеження, користуватись стандартизованими діагностичними методиками, а також самостійно конструювати потрібні малоформалізовані методики; обробляти, представляти та інтерпретувати результати діагностичних досліджень. У результаті вивчення дисципліни формуються такі компетентності: ІК. Здатність компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог. Загальні компетентності КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Спеціальні (фахові компетентності) КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами. КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
Результати навчання	ПРН 03. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини. ПРН 04. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики. ПРН 06. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини
Зміст	Тема 1. Вступ до психодіагностики. Предмет психодіагностики. Наукова психодіагностика і

психодіагностична практика. Зв'язок психодіагностики з іншими галузями психології. Проблеми та завдання психологічної діагностики на сучасному етапі розвитку суспільства та освіти.

Джерела психодіагностики. Становлення психодіагностики у XIX ст. Виникнення тестування. Розвиток психодіагностики у 20-30 роках XX ст. Основні здобутки психодіагностики другої половини XX ст. Розвиток вітчизняної психодіагностики.

Місце сучасної психодіагностики в навчально-виховному процесі. Психодіагностика, психологічна підтримка та психічний розвиток дитини.

Тема 2. Характеристика психодіагностичного процесу.

Завдання психодіагностичного дослідження. Підготовка та організація дослідження. Планування та організація процесу обстеження.

Психологічний діагноз. Вимоги до психодіагностичних висновків. Типи діагностичних даних (L, Q, T). Психологічна характеристика ситуацій психодіагностичного обстеження (ситуації клієнта та експертизи).

Основні принципи проведення психодіагностичного обстеження: наукової обґрунтованості, конфіденційності, відповідальності, благополуччя обстежуваного, ефективності рекомендацій. Морально-етичні норми психодіагностики. Особливості діагностики дошкільників.

Тема 3. Характеристика психодіагностичного інструментарію.

Характеристика діагностичних процедур. Методики високого рівня формалізації: тести, їх типологія, опитувальники, проєктивні та психофізіологічні методики.

Малоформалізовані методики: спостереження, опитування, аналіз продуктів діяльності. Вимоги до проведення спостереження, опитування.

Критерії класифікації діагностичних процедур: наявність тестових норм, правильності та неправильності відповідей; вербальні та невербальні методики; тип діагностичних задач; характер діагностичних даних; форма представлення діагностичного матеріалу. Комп'ютеризована психометрія.

Тема 4. Психометричні основи психодіагностики

Валідність як характеристика діагностичних методик. Валідність за змістом. Валідність поточна, прогностична. Емпірична, теоретична, зовнішня і внутрішня валідність.

Стандартизація діагностичних методик. Процедурна стандартизація і нормування. Надійність і точність психодіагностичного інструментарію. Типи надійності: надійність паралельних форм, ретестова надійність, надійність частин методики.

Методи статистичної обробки даних: вибіркове середнє, дисперсія, мода, медіана. Поняття про кореляційний аналіз.

Способи графічного і табличного представлення результатів обстеження.

Тема 5. Діагностика пізнавальної сфери дошкільників

Оцінка особливостей сприймання та уваги в дошкільному віці.

Діагностика пам'яті: опосередковане і безпосереднє запам'ятовування, оцінка короткочасної пам'яті, тип домінуючого запам'ятовування.

	Дослідження мислення: оцінка вербально-логічного та наочно-образного мислення, оцінка особливостей узагальнення, аналізу, порівняння, швидкості та гнучкості мислення. Діагностика мовленнєвого розвитку дитини. Оцінка особливостей уяви. Діагностика креативності. Тема 6. Діагностика особистості та міжособистісних стосунків дошкільника Діагностика особистісних рис та властивостей дитини. Визначення рівня контактності, тривожності, навіюваності, емоційної сфери, агресивності. Діагностика інтересів та мотивів. Характеристика образу Я. Способи дослідження міжособистісних відносин. Методики непрямой оцінки міжособистісних стосунків. Соціометрія та її модифікації. Діагностика міжособистісних стосунків у сім'ї. «Малюнок сім'ї». Методика Рене Жиля. Тема 7. Діагностика готовності дитини до школи Теоретичні передумови визначення шкільної зрілості. Структура шкільної зрілості. Проблеми визначення шкільної зрілості. Дослідження шкільної зрілості Я.Йрасека, А.Керна. Методики Д.Б.Ельконіна, Л.А.Венгера, Ю.З.Гільбуха та інш. Інтелектуальна готовність та її дослідження. Особистісна (соціальна) зрілість та її визначення. Діагностика мотиваційної готовності до навчання. Характеристика діагностичного інструментарію та процедура визначення готовності дитини до школи.
Курс/семестр	I курс, I семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	3,5 кредити (105 год.) Лекції - 6 год., Семінарські/практичні - 4 год., Самостійна робота - 95 год. Форма контролю: залік
Кафедра	Кафедра практичної психології, каб. № 51 pract/psi@gmail.com
Викладач	Кандидат психологічних наук, доцент Горська Г. О.
Контактна інформація	basis.diagnosis@gmail.com
Система оцінювання	Оцінювання якості знань студентів з дисципліни «Основи психодіагностики» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом підсумкового контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль в умовах заочної форми навчання не передбачено. Критерії оцінки самостійної роботи – повнота, якість і ступінь засвоєння навчального матеріалу, опрацьованого студентом самостійно. Зміст самостійної роботи – опрацювання теоретичного матеріалу і вивчення змісту діагностичних методик (підготовка анотованого каталогу). Якість та зміст каталогу – 10 балів. Також студент виконує <i>індивідуальне науково-дослідне завдання</i> – практичне психодіагностичне обстеження дошкільника. Оцінка за ІНДЗ – 10 балів. Критерії оцінки – повнота, якість, правильність проведення дослідження, оформлення протоколу, обробки та інтерпретації результатів. Підсумкове тестування – 80 тестових завдань (80 балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сторінка курсу на платформі MOODLE	https://owncloud.kspu.kr.ua/index.php/apps/	
Література	1. Адаптація дитини до школи / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій) 2. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование. – СПб: Питер, 2002. 3. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика. – СПб.: Питер, 2002. 4. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – СПб.: Питер, 2001. 5. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посіб. – К.: Академвидав, 2009. 6. Головань Н.О. Ми готові до школи? – Кіровоград: Державне Центрально-Українське вид-во, 1993. 7. Готовність дитини до навчання / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій) 8. Діагностика Пізнавальної сфери молодшого школяра / За ред. Г.О.Горської. – Кіровоград: ПП «Авангард», 2012 9. Інтелектуальні здібності дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій) 10. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики: Навч. посібник. – К.: «Слово», 2009. 11. Немов Р.С. Психология. Кн. 3. Психодиагностика. – М.: Владос, 2002. 12. Новікова І.М. Діагностика психічного розвитку дітей перших трьох років життя. – К.: Марич, 2010. (Психологічний інструментарій) 13. Носс І.Н. Руководство по психодиагностике – М.: Изд-во Института психотерапии, 2005. 14. Основы психодиагностики / Под ред. А.Г.Шмелева. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1996. 15. Основы психологии: Практикум./ Ред.-сост. Л.Д.Столяренко – Ростов-на-Дону: Феникс, 2002. 16. Павелків Р.В., О.П.Цигипало Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу. – К.: «Центр учбової літератури»,	

2017.

17. Практическая психодиагностика. Методики и тесты / Ред. Д.Я.Райгородский. – Самара: БАХРАХ, 2000.
18. Психологическая диагностика: Учебное пособие / Под ред. К. М. Гуревича, Е.М.Борисовой. – М.: Изд-во УРАО, 2000.
19. Психологічна діагностика інтелекту, мислення, креативності дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
20. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Кн.1. – М.: Владос, 2003.
21. Розвиток пізнавальних процесів дитини / Упоряд.: С.Максименко, К.Максименко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. (Психологічний інструментарій)
22. Терлецька Л.Г. Вікова психологія і психодіагностика: підручник. – К.: Видавничий дім «Слово», 2013.
23. Терлецька Л.Г. Психодіагностика розвитку від року до десяти. – К.: Главник, 2008. (психологічний інструментарій)
24. Терлецька Л.Г. Шкільна психодіагностика. – К.: Редакції загальнопедагогічних газет, 2003
25. Шванцара Й. и др. Диагностика психического развития. – Прага: Авиценум, 1978.
26. Шевандрин Н.И. Основы психологической диагностики: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 3 ч. – М.: ВЛАДОС, 2003.

Інформаційні ресурси

http://similarminds.com/personality_tests.html
<http://www.ipsyhexpts.com/>
<http://www.socialpsychology.org/expts.htm>
<http://psi.webzone.ru/>
<http://psylib.org.ua/books/index.htm>
<http://www.ebdb.ru/>
<http://www.psybase.pu.ru/index.php>
<http://www.psych.uni.edu/psychexpts/>
<http://www.statmethods.net/index.html>
<http://www.depts.ttu.edu/hs/research/reifman/qic.htm>
<http://www.ocf.berkeley.edu/~johnlab/bfi.htm>
<http://www.psychologie.uzh.ch/sowi/Ulf/Lab/WebExpPsyLab.html>
<http://psyfactor.org/lib/dyuk1.htm>
<http://psyjournals.ru/index.shtml>
<http://psylist.net/praktikum/00096.htm>
<http://www.psystudy.ru/>